

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שבמא וענינים תראה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו גזרעכם וכו',
בני חיי ומוזני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשאריות כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכו' הנח"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכו' השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
וזסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו אזיה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל בהחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תונמכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבות אפרים ארח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

מלליצי יין ושיר

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
החבירים שלו ייהו לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיוושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכן חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכן חרות על
מצבתו

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוך ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

והי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זה בקע משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם. וברש"י פירש שהנזם זהב רמז למחצית השקל שהיה בקע משקלו, ושני צמידים רמז לשני לוחות שיוזכו בהם ישראל זרעו של יצחק. ותמה על דבריו ביפה תואר, דמה צורך לאליעזר לרמוז כאן על ענין מחצית השקל. ויש לפרש שאליעזר רצה לרמוז לרבקה, שאם תינשא ליצחק תהיה לה הזכות של העשרת הדברות שעתידיים להינתן לישראל בזכות יצחק, שבמידת יצחק ניתנה התורה, וכדקדוק הלשון בחז"ל ששמעו ישראל מפי הגבורה, וזה מדת יצחק מדת הגבורה. וגם ניתנה באש שזה רומז למדת הגבורה, וגם השופר היה של אילו של יצחק. וכדי שלא תאמר רבקה דמה תועלת בנתינת העשרת דיברות אם אחר כך יקלקלו בני ישראל מעלתם על ידי שיחטאו בעגל, או תתפחד פן לא יהיה לישראל תקנה, הואיל שהתורה ניתנה במדת הגבורה והדיון, משום כך רמז לה הנזם שהיה משקלו בקע, כמו המחצית השקל דכתיב ביה 'בקע לגולגולת'. ולכן הוציא הנזם ולקח אותו בידו, שבכך רמז לה שאף אם יחטאו ישראל בעגל, מכל מקום יתכפר להם בחח ונזם הרומז למחצית השקל שבא לכפר על ישראל. ובדוקא לא הניח את הנזם על אפה של רבקה כמו שעשה בצמידים, לפי שלא היה מוכרח שישראל יתנו מחצית, כי יתכן שלא יחטאו ישראל ולא יצטרכו למחצית השקל. אמנם כשסיפר הדברים חזר ואמר 'אשים הנזם על אפה', כי לא רצה להגיד להם סוד זה. וזהו הטעם שהוכרח רש"י לפרש 'נזם זהב בקע משקלו' שהוא רמז למחצית השקל, כי רש"י בא לתרץ מדוע לא הניח הנזם על אפה אלא החזיק בידו, ומדוע כשסיפר להם כן אמר 'אשים הנזם על אפה'. (זרע שמשון פרשת ויקהל אות ז).

לע"נ הרה"ק ר' יודו שלמה ב"ר ירחמיאל זצ"ל
בעל ערבי נחל יא"צ כ"ב חשון

גר ותושב אנכי עמכם. זה שני הפכים, ד'גר' הוא היפך ה'תושב', ופירוש רש"י ידוע, אבל הוא רחוק לפי הפשט. ונראה דבאברהם להקדים למען לא ימצא טוען אחריו בהיות ידוע שהמקום הנבחר מקום קודש הוא, וזה שער הנשמות לביאת דרך גן עדן, ואילו ידע עפרון זה, אז אם יתן אברהם כל הון ביתו בוז יבזו לו, וא"כ הוה כמו אונאה לעפרון אשר לא ידע ולא יבין ובחשיכה התהלך, כמו שאיתא בזוהר (ח"א קכז): שאצל עפרון היתה נמאסת המערה ההיא, שלא ראה רק חושך, כי לא אתגליא מילתא אלא לאברהם כמו שכתב בזוהר שם.

ולזה הקדים להם אברהם גר ותושב אנכי עמכם, והוא מבואר על פי מה שנאמר 'וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני החתי וגו' לתת לזרעו', הנה אמר בו שתי חלוקות, [דבתחילה אמר 'לתת', והיינו לאברהם, ואח"כ אמר 'לתת לזרעו']. אך הענין הוא, כי כבר ניתנה הארץ מתנה לאבות, והוא מבואר כי לאבותינו ניתנה (ע' ב"ב קיט), באברהם נאמר 'התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה', וביצחק נאמר 'כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל', וביעקב נאמר 'הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך'.

והנה ידענו כי אבותינו לא זכו בארץ, ואין שום מקרא יוצא מפשוטו למשכיל על דבר אמת, [וא"כ איך אמר הכתוב דהארץ ניתנה לאבות]. אך הענין הוא, כי לא נאווה תהלת מעלת ארץ ישראל מצד הגשמיות, עם שהיא 'ארץ זבת חלב ודבש', לא בזאת תהלתה, כי אם מצד שורש קדושת רוחניותה, לכן מצות התלויות בארץ אינם בחוץ לארץ, רק במקום הנבחר והוא במקום שיותר מעולה ומקודש בקדושת הארץ. וזה הרוחניות כבר ניתן

'מעגלי צדק' על פרשת ראה מסוגל לעשירות

ר' ישראל ואלף מאנדעל היה עשיר, ונהפך עליו הגלגל ונעשה יורד ונצרך לבריות, ואמר לו הרה"ק בעל מעגלי צדק מדעוש: תהגה בספרי מעגלי צדק פרשת ראה, ותוושע ממצוקתך ויהיה לך הרחבה גדולה בלי מצרים. וכך היה, שאחר שלמד מעגלי צדק על פרשת ראה, נושע ויצא ממיצר למרחב, והתברך בהשפעה מרובה בכל עניו.

כף כפופה כף פשוטה. בשו"ע (יו"ד סי' ל"ו ס"ח): חסר מגוף הריאה ולא ניקבה כשרה, ויש מי שאוסר. וברמ"א: והמנהג להכשיר אם החסרון ככ"ף פשוטה, אבל אם החסרון ככ"ף כפופה וכו' מקרי חסרון וטריפה. ואמרתי שיש לפרש הכוונה של 'כף כפופה וכף פשוטה' כך, דהנה כשר שבטבחים שותפו של עמלק (קידושין פב.), וזה מחמת שקונה לעצמו אכזריות רח"ל. והעצה לזה, להיפוך, רק לעורר רחמנות, והיינו ע"י נתינת צדקה, או לפייסו בדברים, ויותר מזה להיות מעשה אחרים לצדקה, וכמו שכתב המהרש"א (שבת קנא). על מה שנאמר (דברים יג:ח) 'ונתן לך רחמים', דכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים, דהיינו צדקה שנקרא רחמנות.

והיינו 'כף פשוטה', ד'פתוח תפתח ירך' [ליתן צדקה], ו'כף כפופה' היינו מלשון 'לא תקפוץ ירך', שקופץ כפו וידו שלא ליתן צדקה, דאז שחיתתו אסורה, דמסתמא שוחט באכזריות רח"ל, רק צריך להיות מלא רחמים. (מעגלי צדק).

לאבותינו. והנה כי כן גם אנחנו יש לנו חלק ברוחניות ארץ ישראל, לכן יוצדק מה שאומרים 'ואותנו הוציא משם למען הביא אותנו' כפשוטו, כי משם שורש נשמותינו ומעבר הנשמות לגן עדן דרך מערת המכפלה, לכן אמר 'וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני', כי כללות ארץ ישראל מצד רוחניותה נקראת 'ארץ כנען' וכו', [וזה ניתן כבר לאבותינו], לכן אמר הוא יתברך לאברהם 'לך לך' מארצך הוא לשורש קדושתך עצמו, וכמו שכתב באלשיך שהוא בארץ ישראל, וזה כבר זכו בו אבותינו, רק פרטות הגשמיות נתחלק לשבעה אומות. וזה הכוונה מה שניתנה לאבותינו [ארץ ישראל] מימי קדם, דהיינו רוחניות ועצם קדושתה, והנה כי כן גם אנחנו מזרע אבותינו הקדושים אשר בארץ זכינו בה מצד קדושתה,

ולכן מעבר נשמותינו הוא דרך מערת המכפלה. וזה 'ואותנו הוציא משם וכו' לתת לנו', שגם לנו חלק בעוצם קדושתה, הגם שעשכשו אנו בגלות וכו'. וזהו הכוונה 'גר' אנכי עמכם מצד גשמיות הארץ, דבזה זכה בה עפרון. אבל 'תושב' אני מצד קדושתה שכבר זכיתי בה, נמצא שמצד הקדושה שהוא עילת תהלת מעלת המערה אשר שם אברהם מגמת פניו עליה, ואין בו אונאה ועול, כי דינא קאמר [כי כבר זכה בה אברהם], רק לפי הבנת עפרון היה הדבר כפשוטו וכפירוש רש"י, אבל אברהם פיו פתח בחכמה למען לא יושת עליו חטאת כאילו חלילה גנב דעתו של עפרון.

לע"נ הג"ר יעקב פנחס ב"ר משה יוסף גורליניק זצ"ל יא"צ כ"ג חשון

שמירת שבת מצד החפצא של השבת ולא מצד הגברא. הריטב"א (נדרים סוף פ"א) כתב, דכל איסורי תורה איסורי גברא המה. וכתב האבני נוד (או"ח סימן ל"ז אות ג') וז"ל: הנה מכבר שמעתי גדולי עולם שנתקשו במה שכתב הריטב"א (נדרים סוף פ"א) דכל איסורי תורה איסורי גברא המה. ולכאורה יפלא לומר על נבילה ושקצים ורמשים שאינם איסורי חפצא. והנראה לי בענין זה, כי איסור גברא נאמר על מעשה אשר פוגם מעלת האדם, כמו שקצים ורמשים דכתיב (ויקרא יא:מג): "אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם". וכתיב (שמות כב:ל): "ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו". כי לפי מעלת ישראל אין נבלות ושקצים ראויין להם, וזה איסור גברא. אבל נהנה מהקדש או זר שאכל תרומה הוא להיפך שמתקרב אל דבר שהוא למעלה ממדרגתו, כי איך יקרב זר אל תרומה והדיוט אל קדשי שמים, וזה איסור חפצא, שפוגם בחפצא, עכ"ל.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מטבת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים הטובות
הספר ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
הדריב יצחק מיטניק שליט"א 0000-322-347

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!
פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר
וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נוד** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקה בלייבט מקח"!
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

א וכן ביאר הגר"ח (רשימות שיעורים שבועות ונדרים ח"א עמוד כ'), כי כל האיסורים כגון מאכלות אסורות, אין האיסור כדי שהחפץ לא יתאכל, רק שהגברא לא יאכל. משא"כ הקדש ותרומה מהווה איסור חפצא, כי עיקר איסור דהקדש ותרומה הוא שהחפצא לא יתחלל ע"י אכילת זר. וכן כתב בשערי ישר (שער ג' פרק כ"ה ב"ה ונלע"ד דבאמת), וז"ל: כל האיסורים מה דאסר לן רחמנא כוונת התורה הוא למנוע אותנו מליהנות מאיסורי חלב ודם, ואין הכוונה משום המאכלות האסורות גופא, אבל בהקדשות כוונת התורה גם בשביל דבר המקודש שלא

יתחלל ע"י השתמשות של הזר, עכ"ל. וכן כתב הגר"ש שקוף בקיצור בהגהותיו לספר דרך הקודש (שמעתי את א' פרק א'), וז"ל: בעיקר החילוק בין איסור גברא לאיסור חפצא לא ביאר כלום, דאיך נבין ההבדל שהחפץ אסור על האדם או שהאדם אסור מן החפץ. ובביאורי אמרתי בזה ציור מורגש, שבדברים המוקדשים כוונת התורה להרחיק החפץ שלא יחולל ע"י זר, ובחלב ודם הכוונה שלא יתגאל האדם במאכלות אסורות.

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א
זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

תולדות האבני נור זי"ע

האבני"ז היה איש שכולו רוחניות גם בדמותו החיצונית, קומתו למטה מבינונית, גופו צנום ודק, עיניו כמעט תמיד עצומות למחצה, זקנו לא ארוך, היה מלא חיוניות, ער ותוסס תמיד, קל תנועה, זריז, דיבורו מהיר ושופף כל כך שקשה היה להבינו, חולשת גופו לא ניכרת עליו, כי חיוניותו הרוחנית שולטת על כל איבריו, ומאפילה על גופו החלש, כולו כאילו נישא על כנפי הרוח. היה ישן מעט מאוד, כשהיה שוכב קצת ונרדם, היה מתעורר תיכף נוטל ידיו ואומר לעצמו 'לישן כל כך הרבה? וזה בזמן שלא עברו יותר מ כמה רגעים.

גם אכילתו היתה מעטה מאוד, את ארוחותיו היה המשמש מביא לחדר הלימוד שלו, והיה מקצר בסעודתו. מרגלא בפומיה 'לא צריכים לאכול הרבה, כי האכילה מביאה לידי שינה, ולשינה אין פנאי'.

כשהיה תפוס ברעיונותיו, לא היה מרגיש במתרחש סביבו, פתאום היה מתרומם במהירות מכסאו ומתחיל לפסוע בחדר הלך ושוב בצעדים זריזים, סימן שמוחו החד והמהיר נכנס להילוך גבוה יותר, ואחר כמה סיבובים כאלה, חוזר היה למקומו ומעלה על הנייר את פרי מחשבתו, וכך מילא דפים שלמים, תוצאות מחשבה של רגעים מספר.

היה חביב ומאיר פנים לכל איש, קיבל פני כל אחד בשמחה ולא עשה כל הבדל בין עני ועשיר, היה נוטה להתרגשות, כל דבר ששמע נגע ללבו, ודמעות עמדו תכופות בעיניו. התרגשות זו ניכרת גם בכתיבתו, למרות המשטר הקשה שנהג בכתיבו וניסוח דבריו בצמצום ובדיוק בלי ציצים ופרחים, אבל לעתים בוקע מהם רגש עז, כהתפרצות פתאום, אבל עד מהרה נרגע וחוזר למחשבתו המסודרת.

היה מתרגש מאוד לשמוע סיפור של צרה, לא היה מסוגל לראות דמעות בעיני אחרים, והיה תיכף משתתף עמו בכביו. הי' רגיל לומר 'דמעות הן שוחד', והיה פוסל עצמו מלשבת בדיון תורה אם אחד מבעלי דינים היה מזיל דמעות בשעה שטען את דבריו.

השיעור שלו עם התלמידים היה נמשך 4 שעות רצופים בלי הפסקה, והיה לומד עם תלמידים שני שיעורים, כל שיעור 4 שעות.

סדר יומו הגדוש המושך עד ימיו האחרונים, ולא ניכרה החולשה בעירנותו בעיונו והריפותו, תשובותיו בשנים האחרונות לחיו לא שונות במהותן מאלה שכתב בימי העמידה, אף שהתלונן תכופות על עייפות, לא צמצם את שעות העבודה המרובות שלו. כששה שבועות לפני פטירתו, זאת אומרת קרוב מאוד למחלתו אשר הכריעה אותו, עוד כתב שלוש תשובות ביממה אחת.

לפלא היה בעיני רבים איך גופו הדל נושא את מוחו הגדול, ואיך הוא מצליח לעמוד במאמץ הכביר, ויש להדגיש כי לימודו ועבודתו היו ביגיעה רבה, תלמידיו מוסרים שבשעת השיעור היתה הזיעה ניגרת מעל מצחו מתוך מאמץ העיון אף שישב כמעט בלי תנועה. אמרו שקיבל ברכה מחותנו הר"ק מקוצק בזמן מחלתו בצעירותו, שגופו יוכל לשאת את מוחו הגדול. (מראה הדשא).

ויש לעיין אם איסור חילול שבת, הוא איסור גברא, אבל אינו פוגם בזה בגוף השבת. או דזה איסור חפצא, דע"י עשיית המלאכה הוא מחלל את השבת, ודומה לזר שמחלל קדושת תרומה והקדש.

וכתב האבני"ז (נאות הדשא ח"א עמוד ק"ט) דאיסור שבת הוא איסור חפצא, וז"ל: מה דכתיב בשבת "שמור", בלשון מקור, ולא כתיב "שמור", כי [הצורך של שמירת שבת] היא מכח מצות שבת, ולא מכח מצות האדם, שהשבת בעצמה צריכה להיות נשמרת, עכ"ל.

והנה כמו שמצינו איסור שנובע מצד הגברא כגון מאכלות אסורות, שהגברא לא יאכל. ואיסור שנובע מצד החפצא כגון תרומה וקדשים, שהחפצא לא יהיה נאכל ע"י זר. כך יש מצות שנובע מצד הגברא, כגון אכילת מצה, דהמצוה הוא שהגברא יאכל המצה, אבל אין חילוק בחפצא של המצה אם נאכל או לא. ויש מצות שנובע מצד החפצא, כגון אכילת קדשים, דהמצוה הוא שהקרובן יהיה נאכל.

וכתב האבני"ז (נאות הדשא שם), דכמו דהאיסור של עשיית מלאכה בשבת, הוא איסור חפצא, שלא יחלל השבת. כך מצות שמירת שבת, הוא מצוה שנובע מצד החפצא של השבת. ומה שאמרו חז"ל 'לא נתנו המצות אלא לצרף הבריות', היינו במצות שמוטל על הגברא, דמעשה המצוה שעושה הגברא מתקן ומצרף הגברא, אבל במצות שנובע מצד החפצא, אז תיקון האדם בא לא ע"י מעשה המצוה, אלא מצד המצוה שנתקיים בהחפצא.

וז"ל: ותיקון האדם ע"י שמירת שבת באה ממילא, [ע"י קיום מצות שבת], ולא שהאדם מתקן את עצמו ע"י שמירתו, כמו כל המצוות [שמוטל על הגברא] שהן לצרף הבריות,

[דבמצות כאלו שנובע מצד הגברא, בא תיקון האדם ע"י המעשה מצוה]. וראיה לזה [דמצות שמירת שבת הוא מכח מצות שבת שצריכה להיות נשמרת], מדברי הראב"ד, דהנה הרא"ש (יומא פ"ח סימן א') כתב וז"ל: שאלו את הראב"ד ז"ל חולה שיש בו סכנה אם לא יאכל בשר, אם יש לפניו נבילה ואין שחוט, אם לא שושחט בשבת. כי יש אומרים מוטב שיעבור הוא על לאו דנבילה, משיעברו אחרים על איסור סקילה. והשיב דברי יש אומרים

מכוונים הם, אבל יש לומר כי איסור שבת כבר ניתן לדחות וכו', דאי אפשר שלא יהא קטן אחד בסוף העולם שמוותר לשחוט בשביל קטן, עכ"ל. הרי דהראב"ד סובר דשוחטין לחולה בשבת, ואין מאכילין אותו נבלה, כיון שבודאי נתחלל כבר השבת ע"י חולה אחר. הרי [דשמירת שבת] היא מצות השבת, [דהמצוה הוא שכולם ישבתו בשבת, וכיון שיש בסוף העולם קטן שחיללו בעבורו את השבת, כבר אין שמירת שבת בשלימות, ולכן עדיף שיעשה מלאכה בשבת, ששבת כבר נדחה בעולם לצורך פקדו"ג, דזה עדיף יותר מאכילת נבילה דהוי איסור על כל אדם בנפרד].

לע"נ הג"ר צבי הירש מרקוביץ ב"ר שמואל זצ"ל י"א צ"ג חשוון

ויהיו חיי שרה. במדרש רבה (נח"א): כתיב 'יודע ה' ימי תמימים' וגו', כשם שהם תמימים כך שנותם תמימים וכו', כהדא עגלתא תמימה (- עגל תמים), ע"כ. ושמעתי מרבינו הקדוש [מאיזביצא] זצוקללה"ה שפירש, 'כהדא עגלתא' [לא כעגל, אלא] כדבר עגול שאין לו ראש וסוף שהכל שוין, כך שנותם, וכמו שאמרו בת מאה כתב עשרים לחטא. ומסיק במדרש: מה צריך לומר 'שני חיי שרה' באחרונה, לומר לך שחביב חייהם של צדיקים לפני המקום בעוה"ז ולעוה"ב, ע"כ. ויש להבין למה נרמז זה בשרה ולא באברהם, כיון שזה נאמר על כל הצדיקים שחביב חייהם בעוה"ז ולעוה"ב.

אך הענין מה שאמרו 'שנותם תמימים', הוא כיון שנמנו כל השנים אף שנות הילדות שלא היה בהן דעת, מזה מבואר ששנותיהם תמימים. והנה באברהם אבינו כתיב 'התהלך לפני ה' והיה תמים', והיינו שאז נתברר מה שנאמר 'לך טל ילדותך', מה טל זה פורח וכו', מה הטל הזה סימן ברכה וכו', וכמו שאמרו בבראשית רבה (לט:ח), והיינו שאף ימי הילדות קודם שהכיר את בוראו, ג"כ סימן ברכה, שיהא נהורא דנפיק מגו חשוכא. וכן שרה אף שלא נאמר בה 'והיה תמים', אבל כבר אמרו (ע"ז כז.) ד'אשה כמאן דמהילא דמיא'.

מצה, אז בעיני כזית, אבל באכילת קדשים המצוה היא שהקרובן יהיה נאכל, ואין זה המצוה על הגברא לבד, לכן אפשר לצאת גם בפחות מכזית. [דגם פחות מכזית חשיב אכילה, אלא דחסר מנות אכילת קדשים בפחות מכזית, והלא אין אכילה בפחות מכזית. וכתב דהיינו משום דאכילת קדשים שאני מאכילת מצה וכדומה, דדוקא היכא דהמצוה הוא על הגברא שיאכל כגון

ב וכמו שביאר האבני"ז (א"ח סי' ת"ג) מה שאמרו ביומא (דף לט.) בנוגע אכילת קדשים, דמתחלקים לאנשי המשמר אפי' דכל כהן קיבל פחות מכזית, דלכאורה היאך מקיימים הכהנים מצות אכילת קדשים בפחות מכזית, והלא אין אכילה בפחות מכזית. וכתב דהיינו משום דאכילת קדשים שאני מאכילת מצה וכדומה, דדוקא היכא דהמצוה הוא על הגברא שיאכל כגון

הכוונה 'ויהיו חיי שרה', ולא זכתה לחיות עוד. ואמר המדרש ש'יודע ה' דרך תמימים' שאינם מבקשים שכרם בעוה"ז, ועל כן 'נחלתם לעולם תהיה' בעולם הנצח.

ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחותינו את היי לאלפי רבבה. לכאורה היו צריכין לומר 'זרעך יהי לאלפי רבבה', וכן מצינו שהקב"ה אמר לאברהם אבינו 'ואעשך אותך לגוי גדול'. רק הכוונה, דכל המזכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו. וזה כונת 'אחותינו', היינו 'את' בעצמך, 'היי לאלפי רבבה'.

לע"נ הג"ד שמחה ב"ר יוסף דובער סולוביצ'יק זצ"ל יא"צ כ"ו חשוון

ותקח הצעיר ותתכס. שמעתי מה"ר יאשיהו הכהן על"ה בשם גדול, כי כאשר ראתה פחד יצחק וזה מדת הגבורה, נפלה מן הגמל מרוב פחד הגבורה, דאיך יהיה מקום להמליץ טוב על ישראל [לפי מדת הגבורה של יצחק]. אך עניות לא הניחה מידה טובה לישראל ומעביר את האדם על דעת קונו ח"ו, וזה מכפר על הכל, לכן 'ותקח הצעיר', ד'צעיר' ר"ת 'עמך ישראל צריכין פרנסה', ובזה יש להמליץ טוב על ישראל גם לפי בחינת יצחק, כי אין לערב נסיון הפרנסה בכלל שאר הנסיונות, כי נסיון זה ממתיק הגבורת יצחק.

ולבני הפלגשים אשר לאברהם וגו' וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם. וכן רואים בעינינו, כי אלו אומות אשר שוכנים בארץ קדם, וזה במזרח הרחוק, כגון באז"א ואינד"א וכי"ה ויאפא"ן, לא נתערבו במ בני ישראל, [ונתקיים הפסוק 'וישלחם מעל יצחק', והיינו מבני ישראל], ואין להם שייכות עם בני ישראל.

ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו. מה שכופל ואומר 'ויאסף אל עמיו', אחר שכבר אמר 'ויגוע וימת', אינו מובן. אלא להודיע כי לא כשאר אדם אשר יש לו עכו"ם עידן ועידנין עד אשר בא אל מנוחתו בשלום, ולכן תקנו שבעה ימי יעבור זמן, ולפעמים בנים שאינם הגונים מעכבים אותו לבוא אל מנוחתו. לא כן אצל אברהם, אחרי כי 'ולבני הפלגשים וגו' וישלחם בעודנו חי, [וא"כ אין להם שייכות עם אברהם], ורק נשאר יצחק וישמעאל, וישמעאל עשה תשובה, לכן 'ויגוע' כפי הרמב"ן דמיתת צדיקים היא רק גועה, וכן אין אדם מת וחצי תאוותו בידו, לא כן אברהם 'זקן ושבע', דקיבל כל

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה כדיוואט. בנאמנות. קאנפידענשל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט. מיט כונה, במתינות. אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויף דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן אהר: **יבצר הלב (-אנצירען זיין הארץ צו אריינשטיין) שיתקבל לב לשמים לטובה (-ס'טוירשט די גאנצע מענטש). ותראה מלאים (-וועטט זעהן וואונדער). מקען עס געבן פון מעשר.**

פאר פרטים רופט-טקסט מכן דורות ישרים 917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

ונכתב רק בשרה שני ימיה, להורות ששנותיה תמימים, לפי מה שאמרו (קהלת רבה ז:מ): 'אדם אחד מאלף מצאתי' זה אברהם, 'ואשה בכל אלה לא מצאתי' זו שרה. והמכוון, שהיו עוד צדיקים כאברהם שבא לתקן פגם של אדם הראשון, וכמו שאמרו (בר"ר יד:ו) 'הרי אני בורא את האדם תחילה, שאם יקלקל, יבוא אברהם ויתקן תחתיו', ע"ש. וזה שאמרו 'אדם אחד מאלף מצאתי' כאברהם שיבוא לתקן פגם אדם הראשון, וכמו שאמרו בב"ר (נו:ז) אין דור שאין בו כאברהם וכו', אבל אשה כשרה שתיקנה פגם חוה לא נמצא, וזה שנאמר 'ואשה בכל אלה לא מצאתי', ומשום הכי נחשב בפרשה מיוחדת מיתתה ושני חייה, להורות ששנותיה תמימים, מה שלא נמצא בשום אשה וכמו שאמרו בזה"ק.

ונכפל בה באחרונה 'שני חיי שרה', שחביב שנותיהם של צדיקים לפני השי"ת בעוה"ז ולעוה"ב. אך זה יתכן דוקא באשה שאינה בת תורה, ונשארים חייה כמו שהם לעוה"ב

והם חביב לפני השי"ת, משא"כ בצדיקים דאיתא (ברכות סד.) ת"ח אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנאמר 'לכו מחיל אל חיל'. ופירש"י: משיבה לשיבה ממדרש למדרש. וא"כ יתוסף להם חיים גם בעוה"ב, ולכן לא יתכן לרמז בהם לכפול לשון שני חייהם שחביב לפני המקום לעוה"ב, שהרי יתוסף להם חיים ושנים. ורק באשה שנשארים החיים כמספרם לעוה"ב, יתכן לרמז שחביב שנותם לעוה"ב, וזה נרמז במה שנכפל שני חיי שרה, ואשה אחרת כשרה לא היה שתיקנה פגם חוה וכמו שאמרנו, ומשום הכי נרמז דוקא בשרה.

לע"נ הרה"ק ר' משה מרדכי ב"ר אברהם יהושע העשיל זצ"ל אדמו"ר מפלצבינא יא"צ כ"ז חשוון

ויהיו חיי שרה. איתא במדרש רבה (פנ"ח ס"א): 'היא היא דכתיב 'ודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה', כשם שהם תמימים כך שנותיהם תמימות, ע"כ. ונראה הכוונה, דמצינו בש"ס דתנא אחד שאל שכרו בעוה"ז ונתנו לו. והיינו משום דמצד הדין בא לאדם שכרו, דדוקא אם אינו תבעו אז אין כאן לאו דלא תלין פעולת שכיר'. וא"כ קשה דשרה אשר היתה גדולה בנביאות מאברהם כאשר דרשו (ויקרא רבה ב:א) עה"פ 'אדם אחד מאלף מצאתי' ואשה בכל אלה לא מצאתי, 'ואשה בכל אלה' זו שרה, ולמה לא זכתה לראות בשמחת בנה יחידה אשר זכתה לבת תשעים, רק ה' יודע דרך תמימים' שאינם רוצים להחליף עולם עובר בעולם נצחי, ומוטב להם שיקבלו שכרם בברכת עין לא ראתה אשר צפון בעוה"ב. וזה

הזביע

כרך נוסף מסדרת

חידושי רבינו חיים הלוי

על הרמב"ם

עם מורשת הגר"ח

כרך שני

כולל כמבואות, ציונים, עיונים, כותרות, מקורות ומילואים

מחדרה מושקעת ומורחבת

בכרך זה מופיע:

- הלכות חמץ ומצה • נדרים • שמיטה ויובל • ביאת מקדש • תמידין ומוספין

כרך שלישי - נמצא בשלבי עריכה

כמו כן הופיעו:

- מדרסות שניה כרך הראשון
- שנתקבל בחיבה יתירה בעולם התורה כולל הלכות:
- תפילין • שבת • יבום וחליצה • מאכלות אסורות • תרומות • קרבן פסח • מעילה

להשיג בכל חנויות הספרים המובחרות

המגה ראשית הארץ: ספרייני - אחים גיטלר • בחר"ל: עם הספר - לעווין

מכון מורשת הר"ח • moresheshagrach@gmail.com

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליא זי"ע שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא וכו'. נ"ל בעזרת השי"ת, דהנה איתא בתדב"א (רבא פ"א אות ה) שבת עושה כולו תורה, ופירשו המפרשים, כי ע"י שמירת שבת נגמרה מלאכת הבריאה שהיתה עבור קיום התורה, עכ"ל. וזה שמרומז **בראשית, פי' ב' פעמים ראשית כזה: ראשית ראשית ברא - בגמ' בשביל שמירת שבת בחדוה עם ד' תיבות, וד"ל.**

בראשית ברא אלקים וכו'. נ"ל בעזרת השי"ת, כי הנה ידוע כי ע"י שמקבל כל איש הישראלי היסורין באהבה ובחדוה, עי"ז ימתקו הדינים (שערי תשובה שער ד אותיות יב-ג; של"ה עשרה מאמרות מאמר חמישי. וראה יעב"ץ ברכות א). וזה שמרומז בתוה"ק **בראשית עה"כ, בגמט' וזהו בקבלת היסורין באהבה, עי"ז "ברא" לשון רפואה מובא בכמה ספה"ק (אור לשמים פ' נשא), "ברא אלקים" היינו יומתקו הדינים.**

וסברת פלוגתתם נראה, דר' עקיבא ס"ל דרך מעשה המילה היא המצוה, ומעשה המילה בזמנה כמצותה הרי הוא רק ביום, ולרבנן דראב"ש גם שלא בזמנה היא רק ביום, ולכן אי אפשר לפרש קרא ד'בריתי יומם ולילה' אמילה. ואילו ר' אליעזר ס"ל דמצויאות המילה היא המצוה, והמצויאות הרי הוא ביום ובלילה שהרי הוא נמול תמיד, ולכן שפיר מתפרש ליה אמילה, ולכן לית ליה לר' אליעזר הא דר' עקיבא, כיון דליכא לדידיה ראייה מקרא ד'אם לא בריתי יומם ולילה', דלדידיה האי קרא גופיה מתפרש שפיר אמילה.

לע"נ הג"ר אהרן עבוד ב"ר אליהו עבוד זצ"ל יא"צ
כ"א חשון.

ויהי חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה. דקדקו המפרשים על כפל תיבות 'חיי שרה'. ויש לומר דמרמז שהיה לה שני מיני חיות, דעד היותה בת צ', חיתה חיי צער בנע ונד ולקייחתה לפרעה ואבימלך והיותה חשוכת בנים, ואחר עשותה הסגולה דנתינת

הגר שפחתה לאברהם לאשה, באמרה 'אולי אבנה ממנה', שוב נולד לה צער חדש, כדכתיב 'ותקל גברתה בעיניה'. אבל בהיותה בת צ' דאז נולד יצחק, התחילו חיי עונג שלה שהיו שנים ככל צ' שנה הראשונים. והנה תיבת 'ויהיו' גימטריה ל"ז, והכי פירושו ל"ז שנים האחרונים מחיי שרה, הן היו עיקר החיות שלה. אלא שעם הצ' שנה הראשונים, עלו לסך הכל קכ"ו. נמצא דשני מיני חיים היו לשרה, בראשונה צ' של צער, ובסוף ל"ז של נחת רוח.

ואולי נוכל להמתיק בזה דברי המדרש (בראשית רבה נח:א) שהסמך לפסוק זה את הפסוק 'ודע ה' ימי תמימים', דהל"ז שנה שחיתה אחר שנולד יצחק היו בהירים כ'מימים'. ואע"פ שהיתה מקודם צ' שנה שהיו בצער וחושך כלילה, אעפ"כ לא תחשוב שצער זה היה רק מחמת שאין לה בנים, אלא 'ונחלתם לעולם תהיה', שכל עבודת הצדיקים היא להדריך בני אדם בדרך השי"ת, ועל זה היה צערה גדול, דהרי אדם אינו חי לעולם, וכשיסתלקו היא ובעלה אברהם מהעולם בלי בנים, מי ידריך את אנשי העולם בדרכי השי"ת, בפרט צדיק גמור כיצחק שהוא יעשה החשבון לעתיד לבא, כמבואר בשבת (דף פט:):

מקיים כל זמן שהוא מהול, וזה המצוה שהבן בעצמו מצווה. (3) שלא יהיה ערל. ויש חילוקים מהלכה בזה, דאם נולד מהול יש בו ב' פרטים שהוא מהול ושאינו ערל אבל חסר אצלו מעשה המילה, ולכן חייב בהטפת דם ברית. ואם נימול כדן אלא שאח"כ משך ערלתו הרי היתה אצלו מעשה המילה אבל אינו נימול עוד, ולכמה דעות הוא גם ערל. ואם נולד בב' ערלות ומלו רק אחת מהן נתקיימה בו מעשה מילה והוא גם מהול אלא שעדיין הוא ערל. וגבי עבד יש מצות למו ומצוה שלא יהיה ערל אך לא שיהיה מהול.

משאלות לבו, כי השביע נפשו בימיו, וכמו שאמרו חז"ל (ב"ר פ' ס"ב): הקב"ה מראה לצדיקים מתן שכרן שהוא עתיד לתן להם לעוה"ב ונפשם שבעה והם ישנים ע"כ. וזה 'ויאסף אל עמיו', דתיכף ומיד בא למקומו בעוה"ב.

לע"נ הצדקנית 'בעלת הנסים' שרה לאה ב"ר שלמה
פיש ע"ה יא"צ כ"ז חשון

ויאמר אברהם אל עבדו וגו' שים נא ידך תחת ירכי. ופירש"י: לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה, כגון ספר תורה או תפילין, והמילה היתה מצוה ראשונה לו ובאה לו על ידי צער והיתה חביבה עליו ונטלה, ע"כ. והנה בשו"ת מהר"ח אור זרוע (סימן י"א) כתב דמצות מילה מקיים האדם תמיד במה שהוא נימול. וז"ל: עיקר מצוותו אינו העשייה (והיינו המעשה מילה), אלא שהמילה חתומה בבשרו, שאל"כ דוד המלך ע"ה שהיה מצטער כשנכנס למרחץ וראה עצמו ערום בלא מצוה נזכר על המילה, ואם לא היה מצות המילה אלא העשייה, למה שמח עליה יותר מזרוע וכל גופו שקיים בהם

מצות בכל עת שתפילין מונחין בראשו וציצית בבגדו, עכ"ל.

וכתב הגר"י ענגיל (שו"ת בן פורת סימן ב' אות ד) וז"ל: מה שהביא משו"ת

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

**'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה',
להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה די'ן'**

יש להתחזק תמיד באמונה שכל אשר נעשה, הכל הוא מבורא עולם בהשגחה מדוקדקת על כל פרט ופרט, וכמו שאמרו חז"ל 'אין אדם נוקף אצבעו למטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה'. וכמו שבאברי גופו לפעמים סובל מכאב או חולשה ומקבל את היסורים באהבה, כי יודע שאלו אבריו, וזהו גופו, ומוכרח לסבול בסבלנות ובאהבה. כן עליו לדעת אם לפעמים סובל מבן זוגו, כי זהו פלגא דגופיה וכגופו דמי, ויתפלל להקב"ה להקל מעליו היסורין, ושלא יגרמו לו בטול תורה ותפלה ויקווה ויבטח בה' שיושיעו מכל טרדה וכאב.

אך בעיקר הדברים צריך לזכור שהכל משמים, וכשם שביסורין הבאים עליו משמים, מקבל באהבה בלא כעס, כן יתנהג בכל מיני יסורים מכל אדם, ובפרט מיסורים הבאים מביתו, ואף אחד לא יכול להבטיח לעצמו רק חיי נועם ונחת כל ימי חייו.

ובודאי שיש לכל אדם לסדר עניניו באופן הראוי שלא תהיה לו טרדה או סבל בחייו, אך אם למרות כל השתדלותו באו עליו יסורים ח"ו, אל לו למהר לסתור הבנין.

מקרא ד'אם לא בריתי יומם ולילה' דס"ל דקאי אשבת.

ג ובסימן קפ"ג כתב וז"ל: פשיטא דבשעה שאינו עוסק במצוה אלא מקיימה שבכך לא יפטר מכל המצות, ומילה תוכיח שכל ישראל יש עליהם מצות מילה ודוד אמר עליה מזמור כשנכנס לבית המרחץ וכו', אלמא שזהו קיום מצות כמצות תפילין שבראש וציצית שבבגדו, ואעפ"כ חייבין בכל המצות, עכ"ל. וע' בבית הלוי (ה"ב סימן מ"ז), ופרי יצחק (ה"ב סימן ל') שג"כ כתבו יסוד זה.

וע' בצפת פנעו (במכתבו בשדי חמד מלואים לקונטרס מציצה) שכתב, דבמצות מילה ישנם ג' דינים: (1) מעשה המילה, וזה רק על האב. ואם מל את בנו ואח"כ משך בנו ערלתו, אע"פ שהוא ערל, מ"מ ליכא עוד חיוב על האב יותר מן ישראל אחר. (2) שיהא נימול, דמצות מילה הוא

וכן יעקב, אבל יצחק מקבלם על עצמו ועידו ניצולים כל בני ישראל, והיתה יודעת זה ברוח הקודש, על כן נתאותה מאד להעמידו, וזה 'ונחלתם לעולם תהיה', דדאגת הצדיקים הוא שנחלת ירושתם להדריך בני אדם לעבודת ה' ומשיך לעולם.

לע"נ הג"ר אהרן עבוד ב"ר אליהו זצ"ל יא"צ כ"א חשוון

צירוף בטומאה וצירוף בקמיצה. הרמב"ם (פ"ב אבות הטומאה ה"ז) כתב וז"ל: הכלי מצרף מה שבתוכו לקודש, אבל לא לתרומה, כיצד, כלי שהוא מלא פירות פרודין זה מזה כגון צימוקין ורגוררות, ונגעה טומאה באחד מהן, נטמא כל מה שבכלי לקודש, אבל לא לתרומה, וכל המעלות של דבריהם הם, ורמזו יש למעלה זו בתורה 'כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת', אמרו חכמים כל מה שבכף הרי הוא כגוף אחד, עכ"ל. הרי דסובר דמה ששנינו בחגיגה (דף כג:) שהכלי מצרף בתוכו לקודש, זה אחד מן המעלות אשר עשו חכמים בקודש, ואינו מה"ת. וקשה דבהלכות פסולי המקודשין (פרק י"א הכ"ג) מספקא ליה אם צירוף כלי הוא מן התורה, ועשרון שחלקו בכלי ואין חלקיו נוגעים זה בזה, קומץ מזה על זה, או שאין הכלי מצרפם מן התורה, לפיכך לא יקמוץ, ואם קמץ לא יקטיר.

ונראה ששונה הוא דין צירוף כלי בנוגע אל טומאה, מדין צירוף כלי ביחס אל קמיצה. בענין טומאה בעינין שהכלי יצרפם לעשותם אחת כאילו הם גוף אחד מחובר, אבל בענין קמיצה בעינין רק שהכלי יצרף שני חלקיו של העשרון שאינם נוגעים זה בזה כאלו הם צבורים יחד במקום אחד, ברם לא בעינין שהעשרון יהיה כגוש אחד.

דהלא הא דאמרינן במגע טומאה באוכלים, דאם נגעה במקצתו כאילו נגעה בכולו, היינו דוקא אם הוא מחובר כגוף אחד. אבל אם חיבורם אינו חיבור כגוף אחד, אינם מתטמאים במגע במקצתם, אע"פ שהם מכוונסים יחד ונוגעים זה בזה. דהלא עישה שנילושה במי פירות אינה חבור, שאין לך דבר שמחבר את האוכלים אלא שבעה משקים לבד. וכן הממעך אוכלים וקבצם כגון הדבלה והתמרים והצימוקים שקבצם ועשאו גוף אחד אינו חיבור, משא"כ גבי מנחה דלא בעינן שהסולת בכלי שרת שהוא קומץ משם יהיה גוש אחד, אלא בעינן רק שהעשרון סולת יהיה מכוונס יחד במקום אחד.

ובחילוק זה בין הנושאים מיושבת היטב פסקי הרמב"ם בנידון צירוף כלי, דאינם סתרי אהדדי, דבעינן מגע טומאה שבעינין שהמאכל הטמא יהיה גוש אחד, דאימתי אמרינן אם נגעה טומאה במקצתו כאילו נגעה בכולו, היינו דוקא אם המאכל הוא גוף אחד מחובר, אז אין צירוף כלי מחבר ועושה את מה שבתוכו כגוף אחד, דלא עדיף צירוף כלי מעיסה שנילושה במי פירות, ורק מעלה עשו חכמים בקודש שהכלי מצרף את מה שבתוכו, שאם נטמא מקצתו נטמא כולו, ומעלה זו לשון הכתוב 'כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת', דהמספר 'אחת' מיותר, שסתם 'כף' - אחת היא, ועוד הלא חזר המקרא וכתב מספרן 'כפות זהב שתיים עשרה', אלא 'אחת' בא ללמד דהכתוב עשאו לכל מה שבכף לאחת, וכמו שכתב הרמב"ם (פ"ב אבות הטומאה ה"ז) 'אמרו חכמים כל מה שבכף הרי הוא כגוף אחד'. דלענין מגע טומאה שהנוגעת במקצת כאלו נגעה בכולו בעינין שיהיה גוף אחד, [ולכן עשאו חכמים כגוף אחד, אבל מה"ת אינו כגוף אחד]. אבל ביחס אל קמיצה, לא בעינן שהעשרון יהיה גוף אחד, ובעינן רק שיהיה מכוונס יחד במקום אחד, [ובזה נסתפק הרמב"ם] דאולי הכלי שהוא צריך לו מצרפו כאלו העשרון הוא

במקום אחד אע"פ שחלקיו אינם נוגעים זה בזה, ולכן אם קמץ במקצתו נחשב כאילו קמץ מכולו.

ליכות מ.פ.ר. להצלחה בכ"ע

כמה עולמות תלוי באדם. האדם הוא גוף קטן, אבל באמת הוא גדול מאוד, הרבה עולמות והרבה דורות ושנים רבות תלוי בהאדם הקטן הזה, שבאמת הוא גדול מאד מאד כמו שנבאר, ולכן צריך האדם ליזהר מאד ולתקן הכל, דבהאדם הקטן הזה תלוי הרבה עולמות, וכן הוא תלוי בהרבה דורות כמו שנבאר, דהנה הגאון המקובל האלוקי רבינו חיים ויטל ז"ע כתב על נשמתו איזה שורשים יש לו, ואיזה גלגולים הוא עבר, ואיך שאפילו גדולי הדור כבר היו בזה העולם.

ודברים אלו מסר לו האר"י ז"ל, שלו היה נגלה כל הנסתרות, וכך אמר: הר"ר חיים ויטל היה גלגול של הרב המגיד משנה, ואח"כ היה גלגול של ר' שאול טרישטי, ואח"כ הר"ר יהושע סוריאנו, ואח"כ בבחור אחד ושמו אברהם ומת בן י"ג שנה, ואח"כ הוא היה רבי חיים ויטל. ואמר רבי חיים ויטל דהטעם שהתגלגל כשהיה הרב המגיד, היה על חטא בשוגג בעון נדה, ואח"כ שהיה בגלגול ר' שאול טרישטי נזדמן לו עון אחד כי הוא היה מוהל, ומתחילה לא היה בקי, ומל ילד אחד ומת מחמת מילה, והיה זה שוגג קרוב למזיד, ועון הנדה של הרב המגיד הקודם, זה גרם שפיכות דמים שחטא רבי שאול טרישטי, וכשהיה הר"ר יהושע סוריאנו היה שפעם אחת אכל חלב בידיעה ובמזיד ולא נזהר בו, ונמצא שהרב המגיד היה שוגג, ואחריו ר' שאול קרוב למזיד, ור' יהושע אחריו מזיד גמור, כי עבירה גוררת עבירה. והאר"י נתן סימן לר' חיים ויטל, כי עתה בגלגולו הזה הגאון ר' חיים ויטל נזהר מאד מהיות מוהל או שוחט, ואדרבה שאינו יכול להסתכל כאשר מוהלים או כאשר שוחטים, ולפעמים הוא נזהר אפילו מלהרוג פרעושים, ואחר רבי יהושע נתגלגל בבחור אחד ושמו אברהם, ומת בן י"ג שנים בכרת על אכילת חלב בגלגול ר' יהושע שהיה מזיד, ורבינו האר"י נתן וסידר להגאון ר' חיים ויטל כל מיני תיקונים וצומות ותעניות, והוא תיקן עצמו הכל.

והנה כשנתבונן בדברים האלו שהבאנו, איך שעבר על נשמתו של רבי חיים ויטל וכו', והא הגאון ר' חיים ויטל היה ענק גדול מאד, כי מי שיש לו ידיעה בנסתרות יודע איך ומה שהשיג, ואיזה מדרגות גדולות היה מדרגתו של ר' חיים ויטל, דהא האר"י הקדוש לפני פטירתו ציווה שלא ילמדו אף אחד מהתלמידים בחכמה זו שלמדתיים כי לא הבינו אותה כראוי, אמנם ר' חיים ויטל לבדו יעסוק בו לבדו בלחישתו בסתר, וא"כ הוא לבדו היה היחיד מכל התלמידים, שהם היו גדולים מאד שאין לנו שום השגה בהם כלל, וא"כ איך היה השגתו הגדולה והנוראה של הענק הגאון ר' חיים ויטל, וגם שהאר"י הקדוש אמר לר' חיים ויטל שהוא צריך לתקן עתה בגלגול לעסוק בחכמת הזוהר, ואמר לו כי לפי שבהיותו בעל המגיד משנה, היה מעיין גדול וחרף בחכמת העיון, ולכן עכשיו אינו עוסק בחכמת העיון, וגם הוסיף לו כמו שהזכרנו כבר מגלגולים הקודמים, וזהו רק מבחינת 'נפש' שלו לבד, כי בחינת ה'רוח' ו'נשמה' יש בהם דברים מגלגולים אחרים וכו', וא"כ אדם גדול כזה שהיה בגלגול מגיד משנה חרף ומעיין גדול, איך שנפשו עבר גלגולים בשביל עון שוגג אחד, עד שרק בגלגול הרביעי זכה להתקן, וזהו מבהיל הרעיון מה שעובר על הנפש, ואם בשביל שוגג אחד יצא מה שיצא, על אחת כמה וכמה על עונות אחרים, א"כ רואים איך שהאדם תלוי בשנים ובדורות.

מאמר מספר צפנת פענח להרה"ק מופת הדור רבי אליהו גריידיץ ז"ע שכתב דמסוגל מאמר זה להינצל מאויבים

וז"ל: וכפי הזריעה (-לכוין בתפילה הכוונות שכתוב במאמר זה) יש לילך בטח שכן יהיה בעזרת השי"ת הצמיחה מזה. ואולי יהיה סיעתא דשמיא שיהיה עוד הרבה תועלת יותר ממה שאני משער, ויקוים בזה כעין מה דכתיב 'זיזע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'.

[אות ו]: אך אפשר לחכם לומר, דאינו דומה לרודף, דהרודף - מטרתו הוא להרוג, ובנערה ובזכר - מטרתו הוא לעשות מעשה עבירה, [ואז הדין דמחויב להציל הנרדף בנפשו של הרודף], משא"כ ברודף זה שאין חושב תחבולות [להרוג הנרדף], אלא [חושב תחבולות] להוציא להנרדף מקונו (-מדירתו), או למעט פרנסתו, וגם זה אינו ביד רמה, [דאינו עושה כן בפועל בידים, אלא מצער אותו עד שיצטרך לעזוב דירתו, או גורם למעט פרנסתו, ומנלן דגם בכהאי גוונא יש להתפלל על מפלתו]. אך [באמת אין זה קושיא כלל, דאה"נ אם אנו דנין אם מותר להרוג את הרודף 'בידים', אז אפשר לומר דרק ברודף אחר חבירו להרוג או לעבור עבירה, מותר להרוג הרודף, ולא אם רק רוצה למעט פרנסתו. אבל באמת אין אנו דנין כאן אם מותר להרוג 'בידים', רק אנו דנין אם מותר להתפלל על מפלתו, וזה אינו מיקרי דמענישו 'בידים'], די שלידע, וכי אמירתו (-תפלתו להקב"ה להעניש הרודף) הוא [כמון] להרוג את הרודף 'ביד' חלילה? או להשחית 'ביד' רכושו? אדרבה, אם הרודף אינו מאותם האנשים שהדין הוא (ע' י"ד ס' קנ"ח) ש'אין מעלין' (-שאם נפל לים, אינו מעלהו), אז מחויב גם להעלהו אם הוא בסכנה. וגם כתיב בתורה הק' 'כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו', ואמרינן (ב"מ לא.) אפילו מאה פעמים, וזה כתיב ב'אויב' שהיה גם 'רודף', כדכתיב 'אמר אויב ארודף', [הרי דלשון 'אויב' קאי על רודף]. ובסיפא דקרא שינה מהרישא, [דברישא דקרא כתיב 'כי תפגע שור אויבך וגו' השב תשיבנו לו', ובסיפא דקרא שינה וכתב 'כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וכו' עזוב תעזוב עמו', וחזינן ד'אויב' דרישא, אינו 'שונא' סתם, אלא מיירי באויב שהוא גם רודף אחר ממונו], להורות דאין לחלק בכזה, [דגם באויב שהוא רודף מחויב להשיב אבדתו]. אך אנחנו דנין רק אם מותר למסור דינו לשמים, וגם יתפלל [על מפלתו], ובנוסח שאכתוב אי"ה אח"כ איך להתפלל, [וזה שפיר ילפינן מדין הרודף אחר חבירו להרגו], שגם איש אחר שיוודע [שאחד רודף אחר חבירו למעט פרנסתו], דמחויב בכך לבקש מאת הקב"ה לעשות משפט. [המשך בשבוע הבא].